

УДК 339:137.2

Ірина Шуран

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулля

СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІНОВОЇ ТА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Iryna Shuran

STRATEGIC APPROACHES OF PRICE AND TECHNOLOGY INDUSTRY COMPETITIVENESS OF UKRAINE'S INDUSTRY

В умовах глобалізації економіки інвестиційні ресурси та інноваційна діяльність підприємств стають вирішальним чинником формування та посилення конкурентоспроможності національної економіки. У той же час аналіз інвестиційної та інноваційної активності вітчизняних підприємств вказує на слабкість їх позицій у порівнянні з аналогічними підприємствами провідних економік світу. За допомогою активної інноваційної діяльності промислові підприємства отримують значні технологічні переваги, які є необхідною умовою зростання продуктивності та конкурентоспроможності як із позиції міжнародного ринку товарів, у які втілено високий рівень технологій, так і з позиції ефективнішого управління витратами при виробництві інших товарів для підвищення їх цінової конкурентоспроможності. Цю аксіому багато років тому засвоїли країни, які сьогодні є інноваційними лідерами.

Слід зазначити, що серед власників промислових підприємств має місце зневажливе ставлення до питань технологічної модернізації. Тенденція до збільшення частки витрат на дослідження і розробки, що намітилися, свідчить про зростаюче прагнення господарюючих суб'єктів до створення власного наукового продукту або доведення зовнішніх розробок до технічного або технологічного освоєння на базі конкретних виробництв.

У глобальному звіті з конкурентоспроможності (Global Competitiveness Report) Україна у 2009-2010 роках знаходилась на 82 місці з 134 країн світу. Такі тенденції є загрозливими для національної безпеки і потребують виявлення проблемних моментів і визначення комплексу дій щодо підвищення конкурентної позиції України, у тому числі у промисловому комплексі [1].

За розрахунками на основі даних «Science and engineering indicators 2010», National Science Foundation USA визначено, що Україна має в 4 рази меншу частку товарів високотехнологічних видів діяльності у структурі промисловості, ніж США, у 2,8 рази ніж ЄС, у 2,7 рази відстає від відповідного показника Японії, у 1,5 рази від країн регіонів Латинської Америки та Близького Сходу, у 1,9 рази від Канади та в 1,3 рази від показника Австралії. І, хоча Україна незначно, але випереджає за відповідним показником Індію, Південну Африку, Росію, Нову Зеландію, Болгарію, Грецію і Португалію, загалом має в 2,6 рази меншу частку (2011 р.) товарів високотехнологічних видів промислової діяльності у структурі промисловості, ніж усереднена відповідна частка різних регіонів світу, що дає підстави говорити про менш технологічно конкурентоспроможну структуру вітчизняної промисловості, ніж у цілому по регіонах світу [2].

П'ятдесят відсотків ВВП України та третину випуску промисловості становить експорт, отже, наявна залежність економіки країни від експортних надходжень, причому значна його частина – це сировинний експорт та експорт технологічного сектору переробної промисловості (35,2 % експорту товарів за січень-серпень 2010 р. становить металургія). Додати до структурних деформацій погану позицію в технологічній конкурентоспроможності й частково цінову неконкурентоспроможність і

виявляється, що погіршена ситуація на зовнішніх ринках, як то криза 2008-2009 р.р. масштабно відображається на показниках роботи промисловості країни.

Отже, для підвищення цінової конкурентоспроможності промисловості необхідно використати такі стратегічні підходи, які будуть спрямовані на зменшення ресурсо- та енергоємності виробництва; забезпеченні конкурентного середовища шляхом контролю за цінами підприємств-монополістів ринку; створенні контролю за формуванням цінового ланцюжка, особливо в сегментах із підвищеною ціновою конкуренцією; поліпшенні митного контролю за декларуванням цін імпортерами, зокрема використання статистики, що є відкритою у країнах – торговельних партнерах, з метою уникнення митної вартості та витіснення з ринку товарів внутрішнього виробництва. Для підвищення технологічної конкурентоспроможності промисловості доцільно забезпечити формування оптимальної структури технологічної системи; усунути розрив між розробкою новачій і виробництвом: формування структур, здатних до саморозвитку (холдингів, технопарків), а також зон пріоритетного розвитку з відповідними податковими пільгами.

Вітчизняним промисловим підприємствам з метою забезпечення стабільної цінової та технологічної конкурентоспроможності необхідний самокритичний підхід до аналізу позиції підприємства на внутрішньому та зовнішньому ринках і його потенційних можливостей, що забезпечить правильний вибір стратегії, яка дозволить однозначно визначитись із заходами щодо підвищення і нарощування науково-технічного та виробничого потенціалу. Останнім часом у світовій практиці підприємствами, які не можуть далі розвиватись на певному сегменті ринку використовується стратегія диверсифікації. При використанні такої стратегії робиться ставка на один із варіантів: пошук і використання додаткових можливостей виробництва нової продукції в рамках існуючого виробництва; зростання на існуючому ринку за рахунок оновленої продукції та з використанням новітніх технологій; зростання за рахунок випуску нової номенклатури виробів із використанням новітніх технологій, які реалізуються на нових ринках.

Промислові підприємства також можуть використовувати реінжиніринг системи внутрішньофірмового обліку, аналізу і фінансового менеджменту, який дозволяє фундаментально переосмислити і радикально перепроєктувати бізнес-процеси компанії щодо досягнення корінних поліпшень в основних актуальних показниках діяльності: вартість, якість, послуги і темпи. Дозволить значною мірою підвищити конкурентоспроможність підприємства і використання наукових підходів у системі внутрішньофірмового управління, яке передбачає впровадження інноваційних технологій з метою підвищення продуктивності ефективності діяльності підприємства.

Використана література:

1. The Global Competitiveness Report 2009-2010 [Електронний ресурс].- Режим доступу: www.weforum.org
2. Science and engineering indicators 2010.-P.448-452//National Science Foundation, USA - [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.nsf.gov>
3. Потер Майкл Е. Стратегия конкуренции: Методика анализа отраслей и конкурентов: пер. С англ. / Майкл Е. Потер.-М.:Альпина Бизнес Букс, 2005-454 с.
4. Статистичний щорічник України за 2010 рік: стат. 36/Держкомстат України – К., 2010 -202 с.